

פרשת כי-תישא

סממני הקטורת

ובהמשך פרשתנו עוסקת התורה גם במצות הכנת הקטורת. ומפורסמת הבריייתא המונה את אחד עשר סממני הקטורת: "פיטום הקטורת, הצרי והציפורן והחלבנה והלבונה משקל שבעים של שבעים מנה. מור וקציעה שיבולת נרד וכרכום משקל ששה עשר של ששה עשר מנה. הקושט שנים עשר, קילופה שלושה, וקנמון תשעה" (כריתות ו, א). (ומוסיפה הגמרא) שם, ב) ואומרת: "אמר רבי חנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא, כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית, שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטורת".

ומשמע אם כן שהקטורת מסמלת את אחדותם של עם ישראל (וכנרמז בשמה "קטורת" - מלשון קשר ואחדות, כי תרגומה של תיבת "קשר" בשפה הארמית הוא "קיטרא"), שהרי דוקא מהקטורת למדו שבכל תפילה ותענית וכו' צריכים כל עם ישראל להתאחד ללא כל התייחסות למצבו הרוחני של כל אחד מהם. והדבר כל כך הכרחי עד כדי כך שאם יחסר באותו ציבור יהודי כלשהו, גם אם הוא לא יותר מאשר פושע ישראל, תפילה זאת לא תהיה מקובלת בשמים.

ויבואר הדבר על פי מה שכתב האריז"ל (שעה"כ בתחילתו): "קודם שהאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת מפרשת העקדה ואילך, צריך שיקבל עליו מצוות 'ואהבת לרעך כמוך' ויכוון לאהוב כל אחד מבני ישראל כנפשו, כי על ידי זה תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל ותוכל לעלות למעלה ולעשות פרי".

והביאור לדברי האריז"ל הוא: כדי שתפילתו של אדם תוכל לעלות למעלה ולעשות פרי היא צריכה להיות שלימה בכל מיני שלימות. ואין באפשרותו של האדם להשיג את השלימות המירבית אלא אם כן הוא יתאחד עם כל עם ישראל, כיון שבכל אדם ישנן מעלות טובות שאין בחבירו, ורק בהצטרפותם יחד נכללות בהם כל המעלות. ולכן אמרו חז"ל (אבות ד, א) ("איזהו חכם? הלומד מכל אדם", "ואל תהי בז לכל אדם") שם, ג), והיינו שצריך ללמוד מכל אדם את המעלות הטובות שיש בו, וכך יוכל להשיג שלימות נפלאה.

ואם כן כדי להגיע לתפילה שלימה בכל מיני שלימות, צריך שיהיה נכלל עם כל ישראל, שאז כל המעלות של כולם יצטרפו אליו ותעשה תפילתו שלימה באמת, ותעלה למעלה ותעשה פרי, והיתכללות זו עם כל עם ישראל נעשית על ידי שהאדם מכין מעומק ליבו קודם התפילה לאהוב כל אחד ואחד מישראל, כנ"ל בדברי האריז"ל.

ובזה יובן המאמר שהזכרנו לעיל: "כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית", והיינו כי מכיון שחסרות באותה תפילה ותענית אותן המעלות הטובות שנמצאות באותם פושעים דוקא ולא באחרים, ממילא היא לא שלימה בכל מיני השלימות שיש, ואין בכוחה לעלות למעלה ולעשות פרי טוב.

ולפי דרך זו יש לפרש את הנאמר לגבי משקל סממני הקטורת: "בד בבד יהיה" (שמות ל, לד) ומפרש רש"י: "שהיו שווין משקל במשקל, כמשקלו של זה כך משקלו של זה". והיינו שהקטורת באה לרמוז שצריכים כל עם ישראל להתאחד זה עם זה, ואפילו עם "פושעי ישראל", ולהרגיש שווים זה לזה, ושאינ

אחד גדול במעלתו יותר מזולתו.

ולהרגשה זו אפשר להגיע רק כאשר: "ושחקת ממנה הדק" (שם, פס' לו), כלומר שרק כאשר האדם ישחק ויפורר את הישות שלו וישפיל את עצמו עד עפר, ויפסיק לחשוב שהוא טוב במשהו מזולתו, רק אז יוכל להרגיש את חשיבותו ומעלתו של הזולת, ויצליח לאהוב אותו באמת ולהתאחד עימו. וכן כתב אדמו"ר הזקן בספר התניא (בתחילת פל"ב): "על ידי קיום הדברים הנ"ל להיות גופו נבזה ונמאס בעיניו, רק שמחתו תהיה שמחת הנפש לבדה, הרי זו דרך ישרה וקלה לבוא לידי קיום מצות 'ואהבת לרעך כמוך' לכל נפש מישראל למגדול ועד קטן".

וזהו "ממולח טהור קודש" (שם, פס' לה) והיינו שכאשר יהיו כל עם ישראל בבחינת "ממולח" - שהוא מלשון (תערובת) ראה רש"י עה"פ, כלומר שיהיו כל עם ישראל מעורבים זה עם זה ומרוצים זה מזה (ראה רש"י בעירובין מט, א ד"ה עירוב שמו) בבחינת "כל ישראל ערבים זה בזה" (ראש השנה כט, א וברש"י שם ד"ה אע"פ שיצא) ותהיה אהבה ואחדות ביניהם, בזה תהיה תפילתם טהורה וקדושה ("טהור קודש"), ושלימה בכל מיני שלימות שבעולם, ותוכל לעלות למעלה ולפעול גדולות ונצורות.

וכך אמר רה"ק ר' דוד מלעלוב זיע"א: 'אילו היו כל עם ישראל באהבה ואחדות זה עם זה ללא כל פירוד ומחלוקת, היו ידיהן של כל עם ישראל מצטרפות להיות יד אחת ארוכה המגעת עד כסא הכבוד, והיו יכולים לקחת משם בחופשיות את כל מה שנצרך לכל אחד מישראל בגשמיות וברוחניות'.

